

Летос сам од ћерке мога младог познаника, свршене ученице четвртог разреда једне београдске основне школе, чуо да готово читаво њено одељење пише искључиво хрватском латиницом, односно, како је неки називају, хрваштицом. То је, међутим, само део жалосног и забрињавајућег стања: њени другови и другарице прилично се муче када треба да прочитају неки текст исписан српским писмом. Уз вишедеценијско систематско искорењивање ћирилице од завршетка Другог светског рата наовамо, објашњење за приклањање ученика “латиничном царству” могло би се потражити и у ставу њихове учитељице која их је водила од првог до четвртог разреда. Она је својим ћацима недвосмислено говорила како је важно само да погоде тему и тачно одговоре на постављена питања, а да је споредно које ће писмо у задацима употребити. Па смо ту где јесмо: деца пишу хрватском латиницом, а зноје се кад наиђу на ћирилички текст. Сувишно је да нагађамо коју би оцену - изузев слабе - ова учитељица добила од некадашњих школских надзорника, али није и да се запитамо: имају ли данашњи педагошки саветници уопште увид у резултате њеног рада? Или, што је још горе, или имају а ништа не предузимају?

Било би, међутим, погрешно и неправедно поменути учитељицу, проглашавати за јединог кривца, крај свих осталих и многобројних који су доприносили и доприносе – несвесно или намерно - изумирању српске ћирилице. Почасно место међу њима, свакако, заузима Телевизија Београд, чија је наследница данашња РТС, а која је управо ових дана свечано прославила 54. годишњицу рада. Далеке 1958, и затим још више година, ТВ Београд је била једина телевизијска станица у ужој Србији, и имала огроман на утицај на гледаоце, својом сликом и речју, који су им постали главни, ако не и једини извор да се обавесте, забаве или поуче. ТВ Београд је у исто време смишљено или случајно, сасвим свеједно, била ефикасно медијско средство за потискивање српске ћирилице, јер је у свим њеним програмима, почев од оних намењених деци, и од првих телопа са називом емисије, па да последњих са именима учесника, екипе и редитеља све било исписано хрватском латиницом. Ни и у Дечјем програму и емисијама Школске редакције није било другачије, те тако и сам Вук Караџић није у ТВ Београд добијао друкчији приступ: ни у емисији посвећеној њему није се користила ћирилица!

Београдским основцима лакша „хрваштица“

Пише: Војислав М. Станојчић
петак, 07 септембар 2012 20:43

(Занимљиво је да се у тим првим годинама телевизије у Југославији српска ћирилица могла видети једино на екранима ТВ Титоград. Данас је, међутим, стање сасвим обрнуто у односу на РТС, па је ћирилица са екрана ТВ Црне Горе потпуно и законито протерана не би ли се и тако прекинула било каква веза са српским народом и његовим писмом.)

После вишегодишњег занемаривања српске ћирилице, ТВ Београд се сетила да и она постоји и почела да је користи (о чему је већ раније било речи у НСПМ). С друге стране, како се телевизија код нас развијала, осниване су и нове станице, са својим посебним програмима. Било је забрињавајуће (а остало незапажено) што нико није схватио да су оне од ТВ Београд преузеле “латинични барјак” , те се у њиховим програмима, сем у изузетним приликама, ћирилично писмо уопште не користи. Тешко се, рецимо, може разумети због чега се Студио Б, телевизијска станица града Београда, служи искључиво хрваштицом. Мисле ли њени уредници (а уз њих – градске власти) да су се становници Београда одрекли ћирилице и да су је заборавили, или разлоге за ово латиничење треба тражити у немару, равнодушности, чак и свесној намери?

Оне ђаке четвртаке из београдске школе са почетка овог написа, чим су дошли на свет, разни произвођачи и трговци усмеравали су на хрваштицу. Од првих пелена, хране за бебе, одеће, играчака. А кад су мало одрасли и почели да примећују рекламне поруке телевизијских кућа ни у њима нису могли да виде ћирилично писмо. (Што је сасвим у складу са потребама продаје, пошто се гледаоцима нуде производи на чијој је амбалажи искључиво латиница.)

(У Београду је до пре извесног времена постојала робна кућа “Фамилија” , ваљда једина која се није стидела српског писма. Кућа је, нажалост, недавно продата, а нови власник је одмах све натписе заменио „хрваштицом“.

Пише: Војислав М. Станојчић
петак, 07 септембар 2012 20:43

А док Новак Ђоковић позива гледаоце телевизије да купују домаћу робу, сви се трговци труде да она не буде и означена “домаћим” писмом).

Сем два једва видљива ћириличка ситна слова, и аутомобилске таблице су исписане хрваштицом. Београдски трамваји, аутобуси и тролејбуси, у већини случајева, поводе се за истом модом. Потписи у филмовима у биоскопима без изузетка су латинични, упутства за сву техничку робу и лекове, такође; хрваштицом су штампани и програми свих туристичких организација (“Добročинство” је изузетак); новине и часописи на српском писму могу се избројати на прсте једне руке, док су књижаре преплављене делима штампаних хрваштицом, а ћириличких је све мање.

Има још много примера потискивања српског писма, безброј примера о томе колико се с мало поштовања наши грађани односе према њему. Стога и није никакво чудо ако београдски и ђаци из других места у Србији дођу до закључка да је ћирилично писмо од другоразредног значаја и сувишно, а да је много лепше, “савременије” и корисније служити се хрваштицом. (Као што већ чине многи одрасли људи око нас, који ће, ако се не наљуте што им се уопште поставља питање зашто пишу латиницом, обично одговорити: “Тако ми је лакше” !).

Сем Српске православне цркве и појединаца, који повремено воде расправе о потреби да се спасе ћирилично писмо (и који немају никаквог утицаја на јавно мњење) остатак српског народа, изгледа, не схвата њихове разлоге за забринутост. Слично је и са политичким странкама које имају много чланова и присталица, и које себе сматрају патриотским. Лако их је препознати. То су оне којима су Србија и српство незаобилазне теме у сваком обраћању јавности. Ипак, као да уопште не схватају значај српске ћирилице за српски народ и шта се са њом дешава. Или можда и схватају, али, заузете откривањем и пребројавањем многобројних издајника из других политичких странака, једноставно не стижу да нешто предузму за одбрану националног писма.